Gäller för: Verksamhet Hud- och könssjukvård
Giltig från: 2026-08-28
Innehållsansvar: Karolina Wojewoda, (karwo2), Specialistläkare
Giltig till: 2027-01-15
Granskad av: Flera granskare finns - se eftersättsblad
Godkänd av: Anette Gente Lidholm, (anest7), Verksamhetschef

Miljömykobakterier – diagnostik och provtagning

Förändringar sedan föregående version

Ny titel. Ny länk till remissblankett.

Bakgrund och syfte

Rutin i syfte att säkerställa en god och säker diagnostik och vård av patienter med med miljömykobakterier.

Typer av miljömykobakterier

Snabbt växande:

M. abscessus-komplexet, **M. chelonae** och **M. fortuitum-komplexet** finns i sjöar och vattendrag. Kan växa i desinfektionsmedel (t.ex. Desivon) och i destillerat vatten. Ger bölder på kroppen (samt lunginfektioner, konjunktiviter, mastoiditer mm).

M. abscessus-komplexet är den vanligaste patogenen i denna grupp. Större utbrott har förekommit efter bad i simbassänger.

Långsamt växande:

M. marinum (oftast på händerna): kan vara solitär, men förekommer oftare med multipla förändringar. Typiskt ses flera små, ytliga violetta noduli eller papler, samt en lätt rodnad över infektionsområdet. Ömhet kan, men behöver inte, förekomma (”kalla” abscesser.)
Den drabbade har vanligen varit i kontakt med fisk, via exempelvis ett akvarium. M. marinum kan även förekomma i dåligt klorerade simbassänger. Inkubationstiden är ca 2–3 veckor.

M. ulcerans förekommer i tropiska Afrika och Australien och är en toxinbildare, som ger upphov till icke smärtade, nekrotiserande sår på övre/nedre extremiteter. Denna art

är svårodlad och är extremt långsamväxande (minst 2–4 månader). I endemiska områden kan diagnostiken hjälpas av ett PCR-test, men själva såren har ett mycket typiskt utseende.

M. avium intracellulare och M. malmoense

Utförande

Provtagning avseende miljömykobakterier (utförs på hudkliniken SU)

1) **Ta hudbiopsi (stansbiopsi) för odling** (odling är den känsligaste metoden att påvisa mykobakterier)

Lägg vävnadsmaterialet i ett sterilt rör. Inga tillsatser.

Är en djup svampinfektion en differentialdiagnos, och även svampodling önskas, kan vävnadsbiten delas i två bitar på mikrobiologen. Skriv då på remissen att det även finns en misstanke om svampinfektion.

- **Remiss -** använd Bakteriologiska laboratoriets remiss, länk DOK-361382 (vit med blå kant).
  Går att nå i patientens journal under Länkar > Remissblankett: Labbutbud.

Vid frågor kontakta tuberkulosavdelningen (TB-lab) telefon **031-342 46 44**.

Diagnostik av miljömykobakterier (utförs på tuberkulosavdelningen, Klinisk mikrobiologi)

Odlingen pågår under 8 veckor och fynd av mykobakterier svaras kontinuerligt ut under denna tid.

Snabbväxande mykobakterier växer vanligen fram inom 2 veckor.

Långsamväxande mykobakterier växer vanligen fram inom 3–4 veckor.

Om inga mykobakterier vuxit fram efter 6 veckor besvaras odlingen negativ. Odlingen avslutas efter ytterligare 2 veckor.

Vid positivt svar avseende miljömykobakterier

Fortsatt handläggning på hudkliniken.

Sjukdomen är ***anmälningspliktig enligt smittskyddslagen***.

Ansvar

Verksamhetens läkare ansvarar för att arbeta utefter denna rutin.

Uppföljning, utvärdering och revision

Vårdenhetsöverläkare på Hudmottagningen, VO Hud- och könssjukvård, har ansvaret för att rutinen följs upp, utvärderas och revideras.

Relaterad information

Remiss A5, Bakteriologi, Klinisk mikrobiologi Sahlgrenska, pdf DOK-361382

Källförteckning

Internetmedicin.se, Hudinfektioner med atypiska mykobakterier. 2024-05-20, länk html Burulisår och andra hudinfektioner med atypiska mykobakterier - Internetmedicin

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje verkställighet

Gäller för: Verksamhet Hud- och könssjukvård

Innehållsansvar: Karolina Wojewoda, (karwo2), Specialistläkare

Granskad av: Bodil Jönsson, (bodjo2), Sektionschef, Filippos Giannopoulos, (filgi1), Specialistläkare

Godkänd av: Anette Gente Lidholm, (anest7), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9783-1307954543-42

Version: 5.0

Giltig från: 2026-08-28

Giltig till: 2027-01-15